

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Козака Андрія Анатолійовича

«Чисельна реалізація методу граничних інтегральних рівнянь у задачах про нестационарні коливання пружних елементів конструкцій»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук
за спеціальністю 05.23.17 – будівельна механіка

Актуальність теми дисертації. Розробка ефективних чисельних методів аналізу нестационарних коливань пружних елементів конструкцій є важливою проблемою будівельної механіки. Відомо, що для вирішення такої проблеми може бути успішно використаний апарат теорії потенціалу, в рамках якого спочатку має бути розв'язана гранична задача, а вже потім визначені параметри НДС в точках, розташованих всередині розрахункової області. Чисельні процедури, створені з використанням такого підходу, що об'єднуються назвою метод граничних інтегральних рівнянь (ГІР), виглядають привабливими і конкурентноспроможними в тих випадках, коли кількість цих точок є невеликою, або взагалі можна обмежитись результатами розв'язання граничної задачі. Саме такі об'єкти і розглядаються в даній дисертаційній роботі.

З іншого боку, як показав проведений аналіз сучасного стану проблеми, існує досить великий науковий і практичний інтерес і водночас обмежена кількість робіт, присвячених застосуванню методу ГІР до аналізу нестационарних коливальних процесів в елементах конструкцій.

Все це і визначає актуальність проблеми, вирішення якої представляє значний науковий і практичний інтерес.

Аналіз змісту дисертації. Дисертація містить вступ, чотири розділи, висновки, список використаних джерел та додаток. Загальний обсяг дисертації становить 128 сторінок, на 110 сторінках з яких викладено основний текст роботи. Результати чисельних розрахунків відображені на 35 рисунках та в 10 таблицях. Список використаних джерел містить 163 назви. В додатку представлена довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи.

В представленій роботі методами обчислювальної механіки вирішується у двовимірній постановці проблема аналізу нестационарних коливань пружних елементів конструкцій.

У вступі обґрунтована актуальність теми, визначені мета і задачі досліджень, представлена загальна характеристика роботи.

В першому розділі сформульовані основні вихідні співвідношення задачі про нестационарні коливання масивів в стані плоскої деформації. Проведений огляд літературних джерел та надана оцінка теперішнього стану аналітичних і чисельних досліджень динамічних процесів в масивних елементах конструкцій, зокрема, тих, які проводяться з використанням методу ГР. Обґрунтована актуальність теми дисертаційної роботи.

В другому розділі побудовані і розглянуті алгоритми чисельного дослідження нестационарних коливань масивів з отворами. Отримані розв'язувальні співвідношення методу гранично-часових інтегральних рівнянь (МГЧІР) та побудовано алгоритм чисельного розв'язання задачі про розповсюдження в пружному середовищі хвиль зсуву. Шляхом розв'язання тестових задач підтверджена достовірність чисельних результатів, отриманих за допомогою розробленої і програмно реалізованої методики. Отримані співвідношення методу ГР, а також розроблені і програмно реалізовані дві методики чисельного дослідження нестационарних полів переміщень і напружень масивних елементів конструкцій, які знаходяться в стані плоскої деформації. Для реалізації підходу, який базується на переході в частотну область, запропонована нова методика обчислення сингулярних складових граничних інтегралів, яка основана на наближеному представленні компонент ядер інтегральних рівнянь відрізками рядів Маклорена.

В третьому розділі уточнені чисельні алгоритми та описані результати розв'язання задач про коливання простору з послабленнями. Отримано розв'язок задачі про нестационарні анти-плоскі коливання простору, послабленого двома циліндричними отворами. Досліджено залежність результатів розрахунку від відстані між отворами. В стані плоскої деформації за допомогою двох розроблених підходів проведений аналіз взаємного впливу двох близько

розташованих циліндричних отворів, границя одного з яких зазнає дії імпульсних навантажень різного характеру. Підтверджена достовірність результатів, отриманих за обома підходами та встановлена їхня однакова ефективність.

Четвертий розділ присвячено опису та аналізу результатів розв'язання прикладної задачі про динамічне ущільнення ґрунтового масиву, на який спирається трубопровід. Масив вважається пружним і знаходиться в стані плоскої деформації, а ділянки його поверхні зазнають дії напівсинусоїдальних імпульсів. Встановлено, що технологічні умови функціонування трубопроводу не порушуються прикладеним динамічним навантаженням.

Науковий новизна. Основні результати, що складають наукову новизну роботи, полягають у розробці на основі апарату теорії потенціалу і програмній реалізації двох методик чисельного дослідження нестационарних коливань пружних масивів з послабленнями. Одна методика використовує в якості алгоритмічної основи ГЧІР, а друга використовує перехід в частотну область. Встановлена однакова ефективність обох підходів. При цьому запропоновано новий чисельно-аналітичний підхід до обчислення сингулярних складових граничних інтегралів в задачах про гармонічні коливання пружних плоскодеформованих масивних об'єктів. Отримані розв'язувальні співвідношення та побудовано алгоритм дослідження з використанням ГЧІР нестационарних антиплоских коливань масивів з отворами. Чисельно розв'язана задача про нестационарні зсувні коливання простору, послабленого двома циліндричними отворами. Досліджено залежність результатів розрахунку від відстані між отворами.

Достовірність результатів обґрунтовується строгістю математичних перетворень, узгодженням чисельних результатів з аналітичними, збіжністю результатів, отриманих з використанням різних підходів та при згущенні сітки граничних елементів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у програмній реалізації підходів до аналізу нестационарних коливань масивних елементів конструкцій, які знаходяться в стані плоскої деформації. Результати

дисертаційної роботи можуть бути використані в проектно-конструкторській та науковій практиці для визначення параметрів нестационарного динамічного НДС відповідальних деталей та елементів конструкцій.

Публікації за темою дисертації. Зміст дисертаційної роботи відображено в 12 публікаціях автора, з яких 7 статей у фахових наукових журналах і збірниках наукових праць. Робота пройшла апробацію на 5 міжнародних та вітчизняних наукових конференціях.

Зміст автореферату повно відображає основні положення дисертації, його оформлення відповідає всім вимогам.

По розглянутій дисертаційній роботі є наступні зауваження:

1. В огляді літературних джерел віддано належне можливостям, які надає для вирішення динамічних задач метод скінченних елементів, зокрема, такі його відомі програмні реалізації, як вітчизняні обчислювальні комплекси Lira і SCAD. Тому було би доцільним співставлення результатів автора з даними, отриманими за допомогою МСЕ-програм.

2. Вважаю, що при розв'язанні тестових прикладів було би доцільно розглянути не тільки хвильові процеси в безмежному середовищі, а також задачі про коливання тіл зі скінченними розмірами.

3. В науковій літературі досить часто зустрічаються приклади застосування методу ГР до задач лінійної механіки руйнування. На наш погляд, дисертація могла виграти, якби в ній були розглянуті задачі про нестационарні коливання пружних масивів, послаблених тріщинами, і питання визначення динамічних коефіцієнтів інтенсивності напружень.

Зроблені зауваження не знижують загальну позитивну оцінку виконаних досліджень. Підходи, що розроблені і застосовані, є відображенням пошуку нових методів чисельного аналізу стаціонарних та нестационарних полів переміщень і напружень в пружних середовищах. Представлена дисертаційна робота Козака Андрія Анатолійовича «Чисельна реалізація методу граничних інтегральних рівнянь у задачах про нестационарні коливання пружних елементів конструкцій» виконана на високому науковому рівні, є завершеним дослідженням, в якому отримані нові наукові результати в галузі будівельної механіки, і відповідає вимогам, встановленим МОН України для кандидатських дисертацій.

Вважаю, що автор дисертації Козак Андрій Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.23.17 – будівельна механіка.

Офіційний опонент

директор товариства з обмеженою

відповідальністю «ВЕГА КАД»

доктор технічних наук, старший наук. співробітник

 І.Д. Євзеров

«Підпис д.т.н., ст.наук.співр. І.Д. Євзерова засвідчую»

